

امیلیون تن

کل تولید این محصول در کشور سالانه یک میلیون تن است که در حال حاضر ۱۵ درصد آن صادر می‌شود و ۸۵ درصدش به مصرف داخلی می‌رسد. عضو هیأت رئیسه اتاق کرمان در ادامه با اشاره به موضوع صادرات خرما افزود: ایران دومین تولیدکننده خرما دنیا بعد از مصر است و این صادرات ۱۵۰ هزار تنی، به‌رغم تلاطمات ارزی در سال‌های گذشته، کاهش نداشته، بلکه طی سال‌های اخیر بین یک تا یک و نیم درصد افزایش صادرات هم داشته‌ایم.

صادرات خام خرما

خرما از جمله محصولات معروف کشاورزی ایران است که براساس برآوردهای موجود می‌تواند ارزش آوری قابل توجهی برای اقتصاد ایران در کنار ایجاد اشتغال مناسب به همراه داشته باشد، اما با توجه به محدودیت‌هایی که در این زمینه وجود دارد، تاکنون به موضوع سرمایه‌گذاری در زمینه بسته‌بندی خرما و صادرات فرآورده‌های آن توجه لازم نشده و تنها بر صادرات خام این محصول تکیه کرده‌ایم در حالی که به عقیده کارشناسان و دست‌اندرکاران صنعت خرما همین بی‌توجهی باعث شده برخی کشورهای رقیب ایران به‌خصوص پاکستان با سرمایه‌گذاری هدفمند در این زمینه به موقعیت‌های مناسب و قابل توجهی دست یافته و باعث نزول جایگاه صادراتی ایران در بازار جهانی به‌ویژه در مورد محصول خرما و سایر مشتقات آن شود.

۱۱ تا ۱۸ میلیون تومان

امروز دستگاه‌های نیمه‌اتوماتیک و تمام‌اتوماتیک در سبب فروش شرکت‌های تولیدکننده داخلی قرار گرفته که با قیمت‌های ۱/۵ میلیون تومان تا ۱۸ میلیون تومان با رعایت کلیه استانداردهای مورد نیاز تولید می‌شوند و با شرایط خدمات پس از فروش بسیار بالاتر از تولیدات نامرغوب چینی که باعث افت تولید داخلی شده به فروش می‌رسند و حتی در برخی موارد به کشورهای همسایه صادرات صورت گرفته است. خریداران به موضوع توانایی تشخیص و اتوماتیک بودن دستگاه خوب دقت داشته باشند و به‌گونه‌ای دستگاه مناسب را انتخاب کنند که با استفاده از چشم‌های الکترونیکی و حسگرهایی بتوانند برای بسته‌بندی‌های متفاوت برنامه‌ریزی کنند.

۱۲ میلیارد تومان

با برآورد سرمایه‌گذاری ۱۲ میلیارد تومانی در پایانه صادراتی به یکباره فرصت مناسب شغلی برای تقریباً ۳۰۰ نفر مهیا شده و در بخش‌های غیرمستقیم از مزرعه تا صنعت حمل‌ونقل نیز فرصت‌های بی‌شماری به بازار هدیه داده می‌شود. اما نبود برنامه‌ریزی برای آینده خرما کشورمان باعث شده تا بسیاری از کارخانه‌ها درگیر مشکلات اقتصادی باشند. به‌عنوان مثال در استان هرمزگان از ۱۲ واحد تولیدی محصولات و مشتقات خرما، امروز تنها دو واحد صنفی فعال بوده و مشغول به کار هستند.

۱۵ محصول

امروزه نزدیک به ۱۵ محصول متفاوت از خرما تولید می‌شود که باید مدنظر سرمایه‌گذاران قرار گیرد. به‌عنوان مثال از قند و شیره خرما گرفته تا تولید سس و کلوچه خرما امکان تولیدش فراهم است و با تولیداتی از این دست امکان صادرات نیز برای تولیدکنندگان مهیاست. اما آن گروه از علاقه‌مندان که در این صنعت قصد سرمایه‌گذاری دارند بهتر است ابتدا نسبت به شناخت دقیق بازار هدف خود اقدام کنند تا با درنظر گرفتن ذائقه و نیازهای بازار هدف و البته رعایت استانداردهای مورد نیاز آن منطقه، به تولید اقدام کنند.

صادرات همه‌جانبه

به‌رغم اینکه امروز خرما ایران به روسیه، هندوستان، کشورهای اروپایی، امارات، مالزی، اندونزی و ژاپن صادر می‌شود ولی موضوع صادرات به‌صورت حرفه‌ای تاکنون در کشورمان مورد توجه مسئولان و دست‌اندرکاران قرار نگرفته و صرفاً در طرح‌ها و پروژه‌های کوتاه‌مدت در این زمینه سخن گفته شده است. در آخرین پیشنهادی که انجمن ملی خرما ایران به مسئولان و سیاست‌گذاران در این زمینه داشته، اعلام شده که صادرات خرما فقط خود خرما نیست و باید با ایجاد یک پایانه صادراتی زمینه حضور گسترده‌تر خرما ایران در دیگر نقاط جهان فراهم شود.

۱۰۰ میلیون تومان

هزینه لازم برای راه‌اندازی خط تولید دستی با ظرفیت معادل چهار تن در روز نزدیک به ۱۰۰ میلیون تومان است و میزان اشتغال‌زایی مستقیم این کارگاه سنتی می‌تواند در بخش‌های مختلف تا ۱۵ نفر افزایش داشته باشد و در صورت ادامه روند سرمایه‌گذاری می‌توان آن را افزایش داد. این درحالی است که امروزه با ورود دستگاه‌های نیمه‌اتوماتیک و تمام‌اتوماتیک اگر امکان سرمایه‌گذاری وجود داشته باشد می‌توان کلیه مراحل را با استفاده از همین دستگاه‌ها به‌صورت اتوماتیک و خودکار انجام داد.

آسیا و اروپا خواهان
خرمای ایران

اگر به رقابت غیرقابل تصور صنایع غذایی خارج از مرزهای ایران دقیق باشیم، می‌بینیم که حضور در نمایشگاه‌های بین‌المللی می‌تواند کلید موفقیت تولیدکنندگان باشد اما با در نظر گرفتن هزینه‌های بسیار سنگین نمایشگاه‌های خارجی و هماهنگی‌های لازم که معمولاً مسئولان ایرانی به آن توجهی ندارند، بسیاری از تولیدکنندگان فرصت حضور در بازارهای هدف را به دست نمی‌آورند و همین موضوع موجب رونق خام‌فروشی شده است، به‌صورتی که محصول خرما ایران به‌صورت فله‌ای و با قیمتی بسیار پایین روانه کشورهای چون استرالیا، فرانسه و اسپانیا شده و با بسته‌بندی مجدد یا فرآوری تحت عنوان برندهای خارجی با قیمتی بسیار بالاتر و ارزش افزوده بسیار بیشتر به بازارهای بین‌المللی وارد می‌شود.

۶ هزار سال پیش

درخت نخل از جمله نخستین گیاهانی است که توسط انسان کشت شده است، طبق نظر باستان‌شناسان قدمت این میوه به حدود ۵ هزار سال پیش بازمی‌گردد، در سرزمین بین‌النهرین، در امتداد دو رود دجله و فرات، این درختان می‌رویدند و حتی در پژوهش‌های باستانی مربوط به ۶ هزار سال قبل نیز سقف خانه‌های سومریان و بابلیان، از تنه و برگ درخت خرما پوشیده شده بود. با این وصف، این میوه محبوب و مغذی و مفید، همیشه با بشر همراه بوده است و انسان، از همان آغاز به اهمیت آن پی برده بود. در حال حاضر نیز، تجارت خرما به‌عنوان یکی از مهم‌ترین بازارهای جهانی شناخته می‌شود که در همه نقاط دنیا، بازار مصرف خود را دارد.

خاورمیانه، ۶۰ درصد

خرما میوه سرزمین‌های گرم و آفتابی است، بنابراین خاورمیانه و آفریقای شمالی از جمله مناطقی هستند که خرما در آنها به وفور یافت می‌شود. عراق، ایران، عربستان سعودی، لیبی، تونس، الجزایر، عمان، قطر و مراکش جزو مهم‌ترین و بزرگ‌ترین تولیدکنندگان خرما در سطح جهان به شمار می‌روند. اگرچه کشورهای خاورمیانه و آفریقای شمالی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان بازار خرما محسوب می‌شوند، اما در برخی ایالت‌های آمریکا مانند کالیفرنیا جنوبی، جنوب غربی آریزونا و حاشیه‌های لاس‌وگاس و نودا نیز شاهد رشد درخت‌های خرما هستیم. همچنین در مکزیک و آمریکای جنوبی، استرالیا، هند غربی و چین غربی نیز درختان خرما قابلیت رشد دارند، اما براساس گزارش سازمان جهانی غذا و کشاورزی، از حدود ۱۰۰ میلیون نخل خرما که در جهان وجود دارد، ۶۰ درصد آن در خاورمیانه و شمال آفریقا کشت شده است که این سهم، بیانگر نقش مهمی است که کشورهای خاورمیانه و آفریقای شمالی در رشد چرخه اقتصادی خرما دارند.

۱۰ تولیدکننده
برتر دنیا

طبق آمار موجود، ۶۱۰ کشور برتر تولیدکننده خرما در جهان شامل کشورهای زیر هستند: مصر با بیش از یک میلیون و ۳۷۰ هزار تن برترین تولیدکننده خرما است. بعد از آن عربستان سعودی با بیش از یک میلیون و ۱۲۲ هزار تن و ایران با بیش از یک میلیون تن در مقام‌های دوم تا سوم قرار دارند و امارات متحده، الجزایر، عراق، پاکستان، عمان، تونس و لیبی در رتبه‌های چهارم تا دهم جای گرفته‌اند.

عراق، ۳۰ تا ۴۰ میلیون

با توجه به تقاضای روزافزون جهانی نسبت به این میوه، کشورهای عمده تولیدکننده خرما سعی در ازدیاد درخت‌های نخل خود دارند، طبق پژوهش‌های انجام شده، انتظار می‌رود کشور عراق تا سال ۲۰۲۱ تعداد نخل‌های خود را به چیزی حدود ۳۰ تا ۴۰ میلیون درخت برساند، یا تعداد درخت‌های نخل مراکش در سال‌های آینده به ۱۲ میلیون رأس برسد. به سخن دیگر، توجه کشورهای تولیدکننده خرما به کاشت نخل و گسترش دادن این محصول، بیانگر بالا رفتن تقاضای جهانی برای خرماست. مثلاً کشور هند یکی از بزرگ‌ترین واردکنندگان خرما در جهان است و رقم واردات خرما این کشور از مرز ۲۵۰ هزار تن در سال هم گذشته است.

۱۰۰ هزار تن؛ سهم اروپا

همچنین از دیگر واردکنندگان برجسته خرما، کشورهای اروپایی هستند که طبق آمارهای موجود، بیش از ۱۰۰ هزار تن خرما وارد می‌کنند. در این میان فرانسه، آلمان، انگلستان، ایتالیا و اسپانیا در میان کشورهای اروپایی با داشتن ۸۳ درصد از حجم مصرف خرما، بیشتر واردات را داشته‌اند. قابل ذکر است در کنار بازار تولید خرما که توسط کشورهای صادرکننده می‌چرخد، در دهه‌های اخیر بازار بسته‌بندی این محصول نیز جایگاه ویژه‌ای یافته است که ارزش افزوده بیشتری برای این محصول ایجاد می‌کند.